

Política de mobilitat sostenible de la UPC

Acord núm. 40/2015 del Consell de Govern pel qual s'aprova la política de mobilitat sostenible de la UPC.

- Document proposta informat favorablement per la Comissió d'Economia i Infraestructures del Consell de Govern celebrada el dia 12/03/2015.

**Vicerektorat Comunitat, Acció Social i Sostenibilitat
Barcelona, 23 de març de 2015**

Política de mobilitat sostenible de la UPC

Març 2015

1. Justificació

La política de foment de la mobilitat sostenible de la UPC té per objectiu **establir els criteris bàsics que han de guiar el model de mobilitat per accedir als campus de la UPC tot atenent als principis de sostenibilitat**. La proposta té en compte quatre elements principals: la responsabilitat social, el marc legal, els campus com a laboratoris d'innovació i els plans de mobilitat existents a la UPC.

1.1. La responsabilitat social en matèria de mobilitat sostenible

Segons els Estatuts de la UPC (Article 5), són principis propis, entre d'altres, la sostenibilitat i la igualtat d'oportunitats. Com també s'esmenta, "La Universitat ha de vetllar perquè aquests principis siguin efectius". També fan referència a que "La Universitat Politècnica de Catalunya ha de promoure la responsabilitat social".

La responsabilitat social és un dels elements vertebradors de l'activitat universitària, especialment tenint en compte el paper fonamental que exerceixen aquestes institucions com a motor de desenvolupament social, econòmic i cultural.

Tal i com s'explicita a la Declaració de sostenibilitat de la UPC (2008) cal integrar la responsabilitat social i la sostenibilitat en l'exercici de totes les activitats que li són pròpies

La UPC es compromet a aplicar criteris de sostenibilitat en la seva activitat institucional i de gestió, fer-ne el seguiment regular i retre comptes, per fer palès el compromís amb una acció coherent i visible que reforci i practiqui una nova cultura de la sostenibilitat.

La mobilitat és un fenomen creixent i complex que genera impactes ambientals i socials significatius a escala global i local. La UPC, per la seva dimensió i volum d'activitat és una important generadora de mobilitat obligada, i en aquest sentit cal fer una gestió responsable de la mateixa.

En aquesta mateixa línia les universitats integrades en la *Conferencia de Rectores de Universidades Españolas (CRUE)* han establert recomanacions per afavorir la mobilitat sostenible i la millora de l'accessibilitat en els campus universitaris. Concretament el 2010 va aprovar la "Declaración sobre la política de movilidad y accesibilidad en las universidades españolas" (CRUE, 2010, document de treball no publicat).

1.2 El marc legal de mobilitat

El marc legislatiu que afecta a la UPC en matèria de mobilitat i accessibilitat així com els instruments de planificació que s'han desplegat fins al moment. A continuació es relacionen els de major rellevància:

- Llei 9/2003, de la mobilitat (Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència 2003).
- Directrius Nacionals de Mobilitat (Generalitat de Catalunya - Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP), 2006)
- Pla Director de Mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (Generalitat de Catalunya - ATM Àrea de Barcelona; Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 2009).
- Decret 152/2007 d'aprovació del Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire en els municipis declarats zones de protecció especial de l'àmbit atmosfèric (Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència 2007).
 - Article 18. Centres de treball i centres generadors de mobilitat:
 - 18.1. S'han de dotar de plans de mobilitat, abans del 31 de desembre de l'any 2008, els centres de treball i centres generadors de mobilitat següents:
 - Centres de treball d'administracions públiques i d'empreses públiques amb més de 200 treballadors propis o externs.
 - Centres de treball amb més de 500 treballadors propis o externs o centres generadors de mobilitat amb més de 500 visitants habituals, tret que estiguin inclosos en un pla de mobilitat de l'àrea industrial a què pertanyen.
- Plans de mobilitat locals que afecten als diversos campus on s'emplaça la UPC.
- Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques (Generalitat de Catalunya - Departament de Presidència, 1991) desplegada pel Decret 135/1995 (Generalitat de Catalunya - Departament de Presidència, 1995) i desplegaments posteriors.

1.3. Els campus com a laboratoris d'innovació en mobilitat sostenible

El fet que la política de mobilitat sostenible neixi en el context universitari afavoreix un marc propici per a desenvolupar recerca i innovació interdisciplinària orientada a millorar el model de mobilitat i la seva gestió en els propis campus.

A tal fi i donada la competència acadèmica de la UPC en matèria de mobilitat es facilitarà que els campus esdevinguin camps de proves per desenvolupar projectes innovadors de mobilitat sostenible i es donarà suport a la posada en marxa d'aliances internes i externes per a dur-los a terme.

Les pràctiques desenvolupades a la universitat en aquest àmbit aportaran coneixement també per a la definició de nous models de mobilitat sostenible en els contextos urbans i contribuiran a la cerca de noves solucions orientades al model de ciutats intel·ligents.

1.4. Els plans de mobilitat de la UPC

La UPC, conscient que com a generadora de mobilitat ha de prendre mesures per tal de garantir un accés més sostenible als seus campus, així com generar mecanismes que facilitin la gestió de la mobilitat, va impulsar entre 2009 i 2011 l'elaboració de plans de mobilitat en alguns dels seus campus a la Diagonal (Nord i Sud), a Terrassa, al Baix Llobregat i a l'ETSAV. Els documents resultants aporten un diagnòstic del patró de mobilitat de cada campus, estableixen uns objectius i escenaris de futur i proposen un pla d'acció que permeten traçar les línies d'actuació presents i futures.

El procés d'elaboració va comptar amb la coordinació tècnica des de l'Institut de Sostenibilitat, la participació d'experts de mobilitat de la pròpia UPC així com amb aportacions de responsables institucionals i de gestió, fet que facilita la implantació de les accions proposades¹. En aquest sentit, l'elaboració dels plans de mobilitat ha comportat la posada en marxa d'algunes actuacions per millorar la mobilitat així com la implicació de la comunitat universitària en alguns processos de participació.

Com a síntesi del treball fet a cada campus es va elaborar un document conjunt denominat "La mobilitat sostenible i la UPC. Informe sobre aspectes globals i institucionals relacionats amb la mobilitat de la comunitat (UPC, 2011²)" que aporta molts dels elements recollits en el present document.

2. Objectius

2.1 Objectiu estratègic

D'acord amb el marc normatiu i amb els propis valors de la institució, la UPC es compromet a promoure un model de mobilitat sostenible de baix impacte ambiental, equitatiu, eficient, segur i basat en la participació, la innovació i l'orientació a l'usuari.

- **De baix impacte ambiental:** afavorir els modes de desplaçament amb menor impacte ambiental (emissions, contaminants), reduir les necessitats de desplaçaments motoritzats privats.
- **Equitativa:** facilitar l'accés als Campus de la UPC a totes les persones mitjançant accions de millora de la mobilitat i l'adopció de criteris que afavoreixin la igualtat d'oportunitats.
- **Eficient:** promoure els modes de desplaçament que suposin un balanç social positiu (econòmic, temps d'accés, consum energètic, vehicles d'alta ocupació, etc.).
- **Segura:** promoure la pacificació del trànsit i l'existència d'itineraris segurs.
- **Participació, innovació i orientació a l'usuari:** involucrar la comunitat universitària en iniciatives de mobilitat sostenible als campus.

1 Durant el projecte es va crear una web on es va recollir tota la informació generada:
<http://www.upc.edu/plansmobilitat>

2 http://www.upc.edu/plansmobilitat/documents/informe_aspectes_globals_def

2.2 Objectiu específic

Afavorir la integració dels criteris de mobilitat sostenible:

- en les actuacions d'ordenació dels campus, de gestió dels espais, i de promoció dels sistemes d'accés als campus de la UPC.
- en totes les actuacions que generin demanda de mobilitat a la UPC.

En els campus que disposen de plans de mobilitat, aprofitar-los com a base de les actuacions que s'hi desenvolupin.

3. Línies d'actuació

3.1 Sobre els modes d'accés als campus

- Racionalització de l'ús del vehicle privat per accedir als campus, tot atenent al cost generalitzat del viatge³ (criteris de prioritació en l'aparcament en funció del cost total del viatge) i a les externalitats socials que es generen (emissions, ús de l'espai públic, etc.)
- Afavoriment de la millora del transport públic i de la connexió intermodal.
- Promoció de l'accés als campus a peu i en bicicleta (ampliació d'aparcaments segurs, vetllar per l'existència d'itineraris segurs).
- Suport a iniciatives de foment del vehicle elèctric (places d'aparcament amb prioritat).
- Assegurament de l'accessibilitat universal.

3.2 Sobre el model de gestió de la mobilitat

- Vetllar per la gestió i la millora contínua de la mobilitat a cada campus, tot incorporant objectius de mobilitat sostenible en els plans de gestió dels campus, amb presència de càrrecs decisoris i la participació dels diferents col·lectius de la UPC.
- Regular les zones d'estacionament de vehicles en els recintes de la UPC amb criteris comuns i transparents que afavoreixin la racionalització de l'ús del vehicle privat motoritzat (prioritat a l'ús de vehicles motoritzats més eficients, a l'ús de vehicles no contaminants).
- Procurar la sostenibilitat econòmica dels serveis de mobilitat de la UPC mitjançant mesures orientades a internalitzar costos i a reinvertir els ingressos en millores dels propis serveis (criteris de tarificació de l'aparcament).
- Consolidar la realització d'una enquesta periòdica sobre mobilitat a la comunitat universitària.
- Participar i/o promoure taules de mobilitat constituïdes per l'administració municipal, la UPC, i si s'escau pels operadors de transport i altres agents del territori (Ex: Taula de mobilitat de les Universitats del Districte de Les Corts, que funciona actualment)
- Aprofitar el context d'innovació de la UPC per promoure i facilitar projectes de RDI als campus en l'àmbit de la mobilitat (Ex: mobilitat elèctrica, sistemes de cotxe compartit, etc)

3 Metodologia de càlcul utilitzada al Pla de mobilitat de CN i CS. Veure p. 74

(<http://www.upc.edu/plansmobilitat/documents/diagnostic-campus-nord-i-sud>)

- Millorar els sistemes d'informació sobre mobilitat i accessibilitat adreçats a la comunitat universitària (Ex: sistemes d'informació i avisos d'incidències al mòbil, sistema de reserva d'aparcaments, etc.).